

Mot hållbar användning av torvmarker

– De organogena jordarnas roll i EU:s lagstiftning och politik

Agenda 2030 och Parisavtalet

- Hållbar utveckling utgörs av tre pelare: en miljödimension, en ekonomisk dimension och en social dimension. Dessa kan inte särskiljas, utan alla dimensioner måste beaktas likvärdigt i klimatdebatten om torvmark inom jord- och skogsbruk. I den sociala dimensionen ingår markanvändningsrättigheter, egendomsskydd och beaktande av regionala skillnader. Det finns flera kommuner i Finland där mer än 60% av åkrarna klassificeras som organogen jord, innehållande mull- och torvmark. Det finns också gårdar i vårt land där all odling sker på organogena jordar.
- Vid odling på humusjordar och användning av torvmark sker betydande utsläpp av växthusgaser. Enligt Parisavtalet måste utsläppen minskas markant utan att livsmedelsproduktionen hotas.
- Mark med växttäckning är både en utsläppskälla och en kolsänka. Därför bör utsläpp från jordmånen betraktas som en helhet som även innehåller den upptagning av koldioxid som sker genom fotosyntes.
- De globala klimatåtgärderna utgörs av två delar: bromsande av klimatförändringen samt anpassning till den. De organogena jordarna kan binda stora mängder vatten, vilket betyder att de kan utnyttjas vid anpassningen till klimatförändringen. För att säkerställa livsmedelssäkerheten i framtiden måste även organogena jordar bibehållas som odlingsmark.

Gårdsspecifika, frivilliga lösningar på gräsrotsnivå

- Klimatåtgärder måste alltid förverkligas från fall till fall. När man planerar användning av organogena jordar måste man ta hänsyn till markens egenskaper, regionala särdrag och den lokala vattenbalansen. Den realiteten bör beaktas för att få en konstruktiv dialog.
- Rådande socioekonomiska förhållanden bör vara en tröskelfråga vid val av åtgärder som begränsar eller anpassar användning av markområden.
- Jordbrukarna behöver tillräckliga verktyg för att kunna genomföra kostnadseffektiva, anpassade lösningar.

Ett flertal kostnadseffektiva metoder har redan testats i Finland:

- Minskad markbearbetning och växttäckning vintertid
 - Vallodling och permanent gräsmark
 - Ägoreglering
 - Reglerad dränering och restaurering av våtmarker
- Odling av våtmarksväxter och återbeskogning av skiften med dålig avkastning

Mera information: Regina et al. 2019: Greenhouse Gas Fluxes of Agricultural Soils in Finland.
https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-13-3272-2_2
<https://www.luke.fi/en/projects/canemure>

Entydiga definitioner och transparenta utsläppsfaktorer

- På grund av variationer i klassificeringssystemen i olika länder finns det begreppsmässiga och terminologiska variationer i användningen av orden "humusjordar" och "torvmarker". För att upprätta en hållbar och rättvis politik behövs enhetliga definitioner och godkända regler, bland annat gällande jordmånsprofilens djup. Definitionerna måste vara entydiga och godkända innan åtgärder från EU:s ESR (Effort Sharing Regulation)-utsläppshandelsprogram, LULUCF-förordningen och våtmarksredovisningen (från och med 2025) tas i bruk.
- Utsläppsfaktormodeller som IPCC:s modell bör analyseras och utvecklas vidare för att lämpa sig för bedömning av klimatåtgärder på organogena jordar. En restriktiv eller forcerad lagstiftning kan inte införas förrän dessa förut-sättningar uppfylls.
- Frågan om organogena jordar är förknippad med värderingar och beroende av vilket tidsperspektiv som används. Lokala förhållanden och utvalda definitioner spelar också in.

Definitionen för odlad organogen jord i Finland:

Organiskt material, vikt-%

20-40% mulljord

över 40% torvjord

.....
Mera information: Paasonen-Kivekäs, M2016 (toim.) 2. upplagan. Maan vesi- ja ravinnetalous

Slutsatser och rekommendationer

För att säkerställa en politik som grundar sig på vetenskap är det viktigt att sprida information om egenskaper hos organogena jordar och torvmarker, samt att föra diskussion med alla centrala aktörer både i och utanför Europa. Klimatlagstiftningen diskuteras för närvarande på EU-nivå och en rapport kommer också att publiceras av FN senare i år. Det är viktigt att följa med dessa processer under de kommande åren när den internationella klimatpolitiken ska tillämpas på organogena jordar och torvmarker. Införandet av obligatoriska åtgärder som begränsar användningen av dessa områden beaktar inte den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Klimatförändringsåtgärder och anpassningsåtgärder måste basera sig på valfrihet och anpassas lokalt. Endast så kan man säkerställa en fortsatt hållbar och hälsosam matproduktion.

Varför är frågan så central för den finska jord- och skogsbrukssektorn?

En tredjedel av Finlands markareal består av torvmark eller organogen jord. Största delen av den brukade organogena jorden (10%) ligger i västra Finland.

.....
Mera information:

Kekkonen et al. 2019. Mapping of cultivated organic soils for targeting greenhouse gas mitigation. Carbon management. <https://doi.org/10.1080/17583004.2018.1557990>

www.bioenergia.fi

www.mtk.fi

www.slc.fi